

gribe ind i Skolens Undervisning eller Ordning, der hører under Forældrene eller Kommunerne i fornøden Begulvning med Lærerne. Betyrrelsen for den omhyggelige Udførelse af Lærlæremændenes Hverv maa man foruden i Regjeringens Stadfæstelse søge faa ved Prøvernes Offentlighed som ved Lærlæremændenes Antagelse paa Hvermaal gennem Lærlæremænd for den Kreds, hvori de ere satte til at virke.

Ved Siden af den Frihed, der indrømmes Forældrene, anser Hvertallet det dog tillige fornødent, at en offentlig Folkeskole vedligeholdes og udivulles saaledes, at den ikke blot kan fyldestgjøre Grundlovens Krav paa fri Undervisning for de Børn, hvis Forældre ikke have Gøne til at sørge for deres Oplærelse, men ogsaa kan sætte Forældre istand til at give deres Børn en videregaaende Undervisning, end de ellers formaaede. Dog maa det paafes, at denne Skole ikke lægger saa store Byrder paa samtlige Forældre, at den hindrer eller lammer deres Hver, som selv vil søge for deres Børns Undervisning, og de fattige Forældre maa man saavidt mulig sætte istand til lige saavel som de velhavende ogsaa at kunne vælge mellem den offentlige eller en privat Skole; thi iltun paa denne Maade tør man haabe at bevare Forældrenes uundværlige Ansvarfølelse. Ved Ordningen af denne kommunale Skole maa Grundlovens Bud om Kommunernes Selvstyrelse søges gjennemført i en ganske anden Grad, end det hidtil har været Tilfældet under den fra 1814 stammende, endnu i meget Væsentligt bevarede Skoleordning. Det maa være Kommuneraadets Sag at lede og styre Kommunens offentlige Skolevæsen, dels umiddelbart, dels middelbart gennem et Udvalg eller Nævn af særlig dertil stiftede Mænd. Staten har kun, baade for det almindelige Formaaels Skyld og til Sikkerhed for den rette Anvendelse af dets Lærlærling, gennem Loven at foreskrive visse Regler og at vaage over deres rette Overholdelse, og det kan neppe være rigtigt at udfærdige disse Statens Bud ud over den hidtil skolepligtige Alder, 7 til 13—14 Aars, hvorimod en omhyggeligere Undervisning i denne Alder vistnok bør søges fremmet ogsaa ved Statens Virksomhed.

Det har hidtil været et beklageligt Savn, at Undervisningstiden i Regelen har været indskrænket til enten hver anden eller hver halve Dag, og Hvertallet deler Ministeriets Anskuelse om det Nødvendige i at faae dette forandret saaledes, at Liden for hvert Barn bliver mere sammenhængende; men det har i denne Hensende fundet det tilstrækkeligt at bestemme i Loven, at der skal tilbydes ethvert Barn Undervisning fem hele Dage hver Uge, og at der fastsættes et vist mindste Antal af benyttede Undervisningsdage som Betingelse for, at Kommunen udreder den fulde Skolebetaling for Barnet, hvorimod den videre Benyttelse af Skolen maa bero paa Forældrenes egen Omsorg for deres

Børn, og den nærmere Ordning efter hver Egn stedlige Forhold maa være overladt til de kommunale Bestyrelser. Man tør upaatvivelig haabe af den danske Befolknings Sands for Oplysningens Gøder, at den større Tillid, man herved viser den, og det deraf følgende større Ansvar, man paalægger den, Aar for Aar vil fremkalde en større Hver for Skolens Benyttelse og Udvikling og bringe den ikke saa lidt ud over sit nuværende Trin. Ved den forøgede Undervisningstid og Henlæggelsen af en Del af Religions-Undervisningen, den egentlige Troslære, til Kirkens Lærere, (for saavidt Forældrene ikke kræve den meddelt i særlige Timer af Skolens Lærere), vil det blive muligt at give en fyldigere Undervisning end hidtil. De fornødne Bestemmelser herom maa fastsættes i Loven, saaledes at ikke blot Meddelelsen af Lærmaalskundskaberne bliver Skolens Opgave, men tillige Undervisning i saadanne Fag, som maa anses særlig stiftede til Landens Udvikling til Selvvirksomhed i en adel og fædrelandsfindet Retning, uden at derfor enten en videregaaende Meddelelse af praktisk fornødne Kundskaber eller selve Begemets Udvikling forsummes. For de yngre Børns Vedkommende har man tænkt sig denne Opgave, navnlig af økonomiske Hensyn, fyldtgjort i egne Forstoler, som man kunde sprede noget mere omkring i Kommunen, end det behøvede at være Tilfældet med Skolerne for de ældre Børn, og i hvilke man i større Udstrækning kunde ansætte Lærere eller uexaminerede Lærere.

Med Hensyn til Lærernes Uddannelse maa Staten gennem en egen Examen stiftre sig de fornødne Kundskaber hos Mænd, til hvis Virksomhed den yder saa betydelige Bidrag, en Regel, hvorfra der kun betingelsesvis kan gjøres Undtagelser. Denne Examen maa efter det nye Omraade for Skolens Undervisning have et noget andet Præg end hidtil, og det kunde vistnok være ønskeligt, om Prøven i de almenmenneskelige Dannelsesfag adskiltes fra den i de egentlige Lærersfag, saa at det derved ogsaa blev muligt i en noget senere og modnere Alder, end det nu i Regelen er Tilfældet, at bestemme sig for Lærerkaldet, og at de alt erhvervede Kundskaber, hvis det viste sig, at man havde taget fejl ved Valget, dog kunde komme til Nytte ved Valg af en anden Livsstilling. Dette kunde formentlig ske ved at lade Lærersprøven være et Tillæg til en Prøve i de almindelige Dannelsesfag, der ligesom den saakaldte almindelige Forberedelsesexamen (i den lavere og den højere Grad) gav Afgang til flere andre Fagprøver. Saadanne examinerede Lærere maa findes ved enhver offentlig Skole for de ældre Børn; men Staten maa kunne overlade til Skoleraadet at afgjøre, om der skal være mere end een saadan, idet den examinerede Forstelærer selv vil ikke blot ønske, men have Forbed af at staffe sig saa dygtige Medhjælpere som mulig, naar der gives ham Ret til at vælge dem og at oppebære de indkommende Skolepenge sam-